

Nyilatkozat

Közlemény a kontaktkövető alkalmazások interoperabilitásának adatvédelmi hatásáról

Elfogadás időpontja: 2020. június 16.

Az Európai Adatvédelmi Testület elfogadta az alábbi nyilatkozatot:

- 1^A A COVID19-járvánnyal összefüggésben a helymeghatározó adatok és a kontaktkövető eszközök használatáról szóló 04/2020. sz. iránymutatásban az Európai Adatvédelmi Testület előadta, hogy célszerű „közös európai megközelítést kidolgozni, vagy legalábbis egy interoperabilitási keretet létrehozni, a jelenlegi válságra adott válaszként”.
2. Az Európai Adatvédelmi Testület tudomásul vette az e-egészségügyi hálózat által 2020. május 13-án elfogadott, a jóváhagyott kontaktkövető mobilalkalmazások Európai Unióban történő használatára vonatkozó interoperabilitási iránymutatásokat², amelyek a kontaktkövető alkalmazásokkal összefüggésben a következőképpen írják le az interoperabilitást:

„lehetővé teszik az ahhoz *feltétlenül szükséges információk* cseréjét, hogy az alkalmazás egyes felhasználóit – függetlenül attól, hogy az EU-ban hol tartózkodnak – riasztani tudják, ha egy adott időszakon belül közel tartózkodtak egy olyan másik felhasználóhoz, aki arról értesítette az alkalmazást, hogy a Covid19-re pozitív teszteredményt kapott.” (Hangsúlyos kiemelés.)
3. Az interoperabilitási iránymutatások továbbá kimondják, hogy a riasztásnak és a nyomon követésnek összhangban kell lennie a közegészségügyi hatóságok által meghatározott eljárásokkal, melynek során értékelni kell a magánélet védelmével és a biztonsággal kapcsolatos lehetséges következményeket, valamint megfelelő biztosítékokat kell alkalmazni.
4. Ebben a közleményben az Európai Adatvédelmi Testület részletesebben kifejti, hogy az interoperábilis végrehajtás milyen hatást gyakorolhat az adatvédelemhez való jogra, a végrehajtástól függően. Az e

¹ https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-042020-use-location-data-and-contact-tracing_en

² https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/contacttracing_mobileapps_guidelines_en.pdf - Kérjük, vegye figyelembe, hogy ez egy „élő” dokumentum, amelyet az Európai Bizottság módosíthat (lásd a 2020. május 13-i változat 3. oldalát)

közleményben tett ajánlások kiegészítik az Európai Adatvédelmi Testület 04/2020. sz. iránymutatásában szereplő ajánlásokat, amelyek továbbra is alkalmazandók.

Általános megfontolások

5. Először is, az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztetni kíván arra, hogy a kontaktkövető alkalmazások használata az alkalmazások felhasználói álnevesített személyes adatainak kezelésén alapul.³ Ez az egészségügyi adatokat is magában foglalja, például ha a felhasználó egészségügyi szakembertől pozitív teszteredményt kapott, vagy ha a kitétségre vonatkozó információkat a rendszer feldolgozza. A kontaktkövető alkalmazások⁴ általános használatával kapcsolatban elhangzottakhoz hasonlóan az Európai Adatvédelmi Testület úgy véli, hogy a diagnosztizált vagy pozitív teszteredményt kapott egyének adatainak (a továbbiakban: fertőzési adatok) ilyen interoperábilis alkalmazásokkal való megosztását csak a felhasználó önkéntes cselekedete alapján szabad lehetővé tenni. Az érintettek⁵ számára biztosítani kell, hogy saját adataik felett maguk rendelkezzenek. Az interoperabilitás célja nem használható érvként a személyes adatok gyűjtésének a szükséges mértéken túli kiterjesztésére.
6. Általában véve a kontaktkövető alkalmazások EGT-n belüli interoperabilitása fokozhatja a már meglévő intézkedések támogatásának hatékonyságát, mivel a használt alkalmazástól függetlenül több lehetséges kontakt nyomon követése, valamint a figyelmeztető jelzések is lehetővé válnak. Ez egyszerűsíti a felhasználást, különösen a határ menti régiókban élő, az utazó, illetve az olyan munkakörben vagy területen dolgozó személyek számára, akik sok, más tagállamból származó embernek lehetnek kitéve (pl. turizmus). Tekintettel azonban az interoperabilitásból eredő potenciális fokozott adatvédelmi kockázatra, amelyet az alábbiakban tárgyalunk, az adatkezelőknek más alternatívákat is fel kell tárniuk.
7. Továbbá, amint az magukra az alkalmazásokra is igaz, az ilyen megoldásoknak a világvjárvány elleni küzdelemre irányuló átfogó közegészségügyi stratégia részét kell képezniük, beleértve többek között a tesztelést és az azt követő manuális kontaktkövetést a végrehajtott intézkedések hatékonyságának javítása céljából.
8. Az Európai Adatvédelmi Testület tudomással bír a különböző tagállamokban eltérő megközelítéseket alkalmazó kontaktkövető alkalmazásokról, és elismeri, hogy az eltérő megvalósítások interoperabilitásának biztosítása technikai kihívást jelent, és jelentős pénzügyi és mérnöki erőfeszítéseket tehet szükségessé. Az általános adatvédelmi rendeletben előírt minimális adatcsere és adatkezelés biztosítása érdekében a kontaktkövető alkalmazások fejlesztőinek közös protokollról és kompatibilis adatstruktúrákról kell megállapodniuk. Így a már közös keretrendszerrel vagy legalább azonos technológiai alappal rendelkező alkalmazások esetében az interoperabilitás célja könnyebben megvalósítható, mint azok esetében, amelyek ilyen közös alappal nem rendelkeznek. Valójában a megközelítések közötti különbségek miatt előfordulhat, hogy a gyakorlatban az interoperabilitás megvalósítása aránytalan kompromisszumok nélkül nem lehetséges.

³ Lásd az általános adatvédelmi rendelet (26) preambulumbekzdését, amely meghatározza, hogy mi tekintendő személyes adatnak.

⁴ A továbbiakban az „appok” és „alkalmazások” kifejezés szinonimája.

⁵ A továbbiakban a „felhasználó” kifejezés szinonimája.

Főbb kérdések

Átláthatóság

9. Az interoperabilitás további adatkezelést és adatközlést eredményez további szervezetek számára. Mint mindig, az érintetteket tájékoztatni kell a személyes adataik további kezeléséről és az érintett felekről.⁶ A felhasználóknak mindig tisztában kell lenniük azzal, hogy mivel jár az alkalmazás használata, valamint biztosítani kell számukra, hogy saját személyes adataik felett maguk rendelkezzenek.
10. Legkésőbb, amikor az adatkezelő(k) személyes adatokat szerez(nek), az érintettet egyértelműen tájékoztatni kell az interoperabilitás alkalmazásával kapcsolatos további adatkezelésről. Ekkor a felhasználót az adatkezelés feltételeiről és mértékéről is tájékoztatni kell.
11. Az átláthatóságra vonatkozó egységes szabályok továbbra is alkalmazandók; a tájékoztatást világos és közérthető nyelven kell nyújtani.⁶ Ez magában foglalja az arra vonatkozó információkat is, hogy a fogadó interoperábilis kontaktkövető alkalmazás miként fogja kezelni a megosztott adatokat.

Jogalap

12. A 04/2020. sz. iránymutatásban tárgyalt jogalapokat továbbra is alkalmazni kell. A közérdekre való hivatkozáskor szükség lehet a nemzeti jog kiigazítására annak érdekében, hogy az adatok más szolgáltatásokkal is megoszthatók legyenek. Hozzájárulás esetén még további hozzájárulást kell szerezni ahhoz, hogy az interoperabilitáson alapuló adatkezelés valamennyi követelménynek megfeleljen. E hozzájárulásnak különösen konkrétnek és ezért kellően részletesnek kell lennie.⁷ Amennyiben a kontaktkövető alkalmazások különböző adatkezelői eltérő jogalapokat alkalmaznak, további intézkedésekre lehet szükség az érintettek jogalaphoz kapcsolódó jogainak érvényesítése érdekében. Egészségügyi adatok esetében az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke alkalmazandó, és az adatkezelőknek az ott említett kivételek valamelyikére kell tudniuk hivatkozni.

Adatkezelés

13. Az Európai Adatvédelmi Testület egyértelművé kívánja tenni, hogy az adatkezelésben részt vevő különböző szereplők szerepének végleges megállapításához szükség van az adatkezelés módjának konkrét, tényeken alapuló értékelésére. Az Európai Adatvédelmi Testület ugyanakkor hangsúlyozni kívánja annak fontosságát, hogy a megoldás kidolgozásakor gondosan mérlegelni kell ezeket a szerepeket és felelősségi köröket. Az alábbiak ezért csak általános jellegű iránymutatásként szolgálhatnak.
14. Az Európai Adatvédelmi Testület véleménye szerint minden olyan műveletet vagy műveletsorozatot, amelynek célja a tagállami szintű alkalmazások funkcionalitását szolgáló adatkezelés mellett az interoperabilitás biztosítása, a kiegészítő cél miatt a korábbi vagy későbbi adatkezelési műveletektől elkülönítve kell értékelni. Ezért ezt a további adatkezelést külön adatkezelésnek kell tekinteni. E külön adatkezelési művelet esetében a felek lehetnek egyéni adatkezelők vagy közös adatkezelők, akik

⁶ Lásd még: A 29. cikk szerinti munkacsoport: „[Íránymutatás az \(EU\) 2016/679 rendelet szerinti átláthatóságról](#)”, WP260 rev.01, 2018. április 11. - az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyva.

⁷ Lásd még az Európai Adatvédelmi Testületnek az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hozzájárulásról szóló 05/2020. sz. iránymutatása Részletezettség című 3.1.3. szakaszát.

adatfeldolgozókat vehetnek igénybe. Az azonosítók cseréjét követően végzett bármely további adatkezelésre (kítettségek számítása, riasztás azonosított kontakt esetén stb.) a fogadó alkalmazásszolgáltató által végzett külön adatkezelés keretében kerülne sor.

15. Meg kell határozni a közös adatkezelők érintettel kapcsolatos szerepét, kapcsolatait és felelősségét, és ezt az információt az érintett rendelkezésére kell bocsátani.⁸ Ez hatással lesz az elvégzendő adatvédelmi hatásvizsgálat hatókörére, beleértve az interoperabilitás céljából végzett adatkezelést is. Az interoperabilitás biztosítása céljából végzett adatkezeléssel az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkében foglalt feltételeknek megfelelő adatfeldolgozót lehet megbízni.

Az érintettek jogainak gyakorlása

16. Minden interoperábilis megoldásnak elő kell segítenie, hogy az érintettek gyakorolhassák jogaikat. Amennyiben a jogok gyakorlása lehetséges, az nem válhat nehezebbé az érintettek számára, és egyértelművé kell tenni, hogy az érintettek kihez fordulhatnak jogaik gyakorlása érdekében. Az érintettek jogainak gyakorlása az általános adatvédelmi rendelet 11.⁹ és 23. cikkében meghatározott kivételek alapján korlátozható.

Adatmegőrzés és adattakarékosság

17. Az előírt adatmegőrzési idők eltérései nem vezethetnek ahhoz, hogy az adatokat a szükségesnél hosszabb ideig tárolják.¹⁰ Az adatvédelmi elvek hatékony alkalmazásának előmozdítása érdekében fontolóra kell venni az egységes szintű adattakarékosságot és a közös adatmegőrzési időt. Amint azt korábban említettük, az interoperabilitás az összehangolt megközelítés hiánya miatt nem vezethet az információgyűjtés növekedéséhez. Ezt az adatmegosztás előtt egyértelműen közölni kell a felhasználóval.

Információbiztonság

18. Az interoperabilitás nem vezethet az adatbiztonság és a személyes adatok védelmének csökkenéséhez. Az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy a kontaktkövető alkalmazások szolgáltatói vegyék figyelembe a további adatkezelés és a további szereplők bevonása által okozott információbiztonsági kockázatok növekedését. Ez különösen az átvitel alatt lévő adatok biztonságára vonatkozik a háttérszerverek lehetséges összekapcsolása során. Az adatvédelmi hatásvizsgálatnak különösen foglalkoznia kell az interoperabilitáshoz kapcsolódó, a természetes személyek jogaira és szabadságaira hatást gyakorló biztonsági kockázatok kezelését célzó intézkedésekkel.

Az adatok pontossága

19. Amikor a szolgáltatók azt mérlegelik, hogy miként tegyék interoperábilissá a kontaktkövető alkalmazásaikat, a lehető legnagyobb mértékben biztosítaniuk kell, hogy ez ne vezessen az adatminőség vagy adatpontosság szintjének csökkenéséhez. Az interoperabilitás nagy eltérések

⁸ Az Európai Adatvédelmi Testület az általános adatvédelmi rendeletben szereplő adatkezelő és adatfeldolgozó fogalmáról szóló, hamarosan megjelenő iránymutatásaiban kibővíti a közös adatkezeléssel kapcsolatos ismereteket.

⁹ Amint az az általános megfontolásokban is szerepel, az interoperabilitás az álnevesített személyes adatok kezelésével jár.

¹⁰ Lásd még az Európai Adatvédelmi Testületnek az egészségügyi adatoknak a Covid19-járvánnyal összefüggésben végzett tudományos kutatás céljából történő kezeléséről szóló 03/2020. sz. iránymutatását.

esetén az adatminőség romlásához vezethet (pl. helytelen értékelési következtetések, rossz kockázati besorolás), ami a hamis pozitívok számának növekedéséhez vezethet. Az adatok pontosságát érintő további kockázatokat egyértelműen közölni kell az érintettekkel.

20. Az adatok pontosságának biztosítása érdekében bevezetett intézkedéseket az interoperábilis rendszerben is fenn kell tartani.

Következtetés

21. Az Európai Adatvédelmi Testület tisztában van vele, hogy az alkalmazások interoperábilis hálózatának létrehozása nem jelentéktelen. Habár növelheti a hatékonyságukat, szintén szükségessé teheti a már meglévő vagy fejlesztés alatt álló alkalmazások jelentős módosítását. Adatvédelmi szempontból az interoperabilitás akkor lehetséges, ha betartják az e nyilatkozatban és az Európai Adatvédelmi Testület 04/2020. sz. iránymutatásában¹ foglalt ajánlásokat. Az érintettek tájékoztatása és az adataik feletti rendelkezés biztosítása növelni fogja az e megoldásokba vetett bizalmukat és azok potenciális elterjedését.
22. A kontaktkövető alkalmazások csak átmeneti megoldást jelenthetnek a jelenlegi világvárvány leküzdésére irányuló átfogó közegészségügyi stratégia részeként. Minden egyes bevezetett intézkedés esetében meg kell vizsgálni, hogy egy kisebb beavatkozással járó alternatív intézkedés elérheti-e ugyanazt a célt, valamint biztosítani kell, hogy bármely alkalmazott intézkedés hatékony és arányos legyen.

Az Európai Adatvédelmi Testület nevében

Az elnök

(Andrea Jelinek)